26.10.2023 Dnro ORK/492/2023

rikoshyötyasiantuntija Jaakko Haaparanta

Eduskunta

Liikenne- ja viestintävaliokunta

liv@eduskunta.fi

OIKEUSREKISTERIKESKUKSEN KIRJALLINEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO EDUSKUNNAN LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNALLE HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI SÄHKÖISEN VIESTINNÄN PALVELUISTA ANNETUN LAIN JA SAKON TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA ANNETUN LAIN 1 §:N MUUTTAMISESTA (HE 50/2023 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt 23.10.2023 Oikeusrekisterikeskukselta (ORK) asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (jäljempänä *viestintäpalvelulaki*) ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Esitän lausuntonani kunnioittavasti seuraavan.

ORK toimii rikos- ja sakkorekisterin rekisterinpitäjänä sekä huolehtii sakkoihin, menettämisseuraamuksiin, maksuihin ja yli 50 erilaiseen hallinnolliseen seuraamukseen liittyvistä täytäntöönpanotehtävistä.

Esityksessä ehdotetaan, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi määrätä datan välityspalvelun tarjoajalle seuraamusmaksun 1. lakiehdotuksen 334 a §:n nojalla. 1. lakiehdotuksen 335 §:n 2 momentissa säädettäisiin, että 334 a §:n nojalla maksettavaksi määrätty seuraamusmaksu pannaan täytäntöön noudattaen sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) säännöksiä. Ehdotetussa 335 §:n 2 momentissa lisäksi säädettäisiin, että seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen päätöksen tekemisestä.

Esitykseen sisältyvän 2. lakiehdotuksen mukaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n 2 momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin uusi 28 kohta, jolla lain soveltamisalaa muutettaisiin koskemaan 1. lakiehdotuksen 334 a §:ssä tarkoitettua seuraamusmaksua. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta vastaisi siten ORK. Sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa on ORK:n näkemyksen mukaan riittävät menettelysäännökset rahamääräisten seuraamusten täytäntöönpanosta.

ORK on lausunut hallituksen esitystä koskevasta luonnoksesta lainvalmisteluvaiheessa. ORK on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, että viestintäpalvelulain 333 §:ssä ja 334 §:ssä nykyisin säädettyjen teleyrityksen seuraamusmaksun sekä televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan seuraamusmaksun täytäntöönpanoon sovelletaan verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia. Tämä poikkeaisi ehdotetun 334 a §:n uuden datan välityspalvelujen tarjoajan seuraamusmaksun täytäntöönpanomenettelystä, sillä ehdotetun 335 §:n 2 momentin mukaan datan välityspalvelujen tarjoajan seuraamusmaksun täytönpanoon sovellettaisiin sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. ORK on lausunnossaan katsonut, että lainsäädännön yhdenmukaisuuden takia viestintäpalvelulain 333 §:n ja 334 §:n nojalla määrättävien seuraamusmaksujen täytäntöönpanomenettelyä tulisi samalla arvioida tämän esityksen yhteydessä. Myös oikeusministeriö on omassa lausunnossaan kiinnittänyt huomiota samaan asiaan ja katsonut, että kaikkien ORK:n täytäntöönpantaviksi tulevien seuraamusmaksujen täytäntöönpanossa tulee soveltaa sakon täytäntöönpanosta annettua lakia eikä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia. Hallituksen esityksessä on todettu, että esitykseen ei ole tehty tältä osin muutoksia, koska vireillä on erillinen hanke sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutoksenhakusäännösten muutostarpeesta (VN/24866/2022). Esityksen mukaan kyseisessä hankkeessa selvitetään, miltä osin muutoksia voidaan tehdä. ORK katsoo, että viestintäpalvelulain 333 §:n ja 334 §:n nojalla määrättävien seuraamusmaksujen täytäntöönpanomenettely tulee muuttaa sakon täytäntöönpanolain mukaiseksi mainitun hankkeen myötä, jos se ei ole mahdollista nyt käsiteltävien lakiehdotusten yhteydessä.

Esityksessä ehdotetaan, että viestintäpalvelulain 344 §:n 2 momenttiin lisättäisiin ehdotettu 334 a §:n seuraamusmaksu datan välityspalvelujen tarjoajalle. Ehdotetulla muutoksella mainittu seuraamusmaksu rajattaisiin ulkopuolelle niistä päätöksistä, joita tulee päätöksen tekijän määräyksestä noudattaa muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Vakiintuneesti rangaistusluonteiset seuraamusmaksut ovat täytäntöönpanokelpoisia vain lainvoimaisina ja täytäntöönpanokelpoisuus määräytyy oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti. Ehdotettu muutos on tehty lausuntopalautteen perusteella. Myös ORK kiinnitti asiaan huomiota omassa lausunnossaan. ORK pitää kannatettavana, että viestintäpalvelulain 344 §:n 2 momenttia muutettaisiin esityksessä ehdotetulla tavalla.

1. lakiehdotuksen 334 a §:n nojalla määrättävän datan välityspalvelujen tarjoajan seuraamusmaksun täytäntöönpanossa on kyse uudesta pysyväisluonteisesta tehtävästä ORK:lle. Koska datan välityspalvelut ovat uudentyyppisiä toimijoita ja toimijoita ei vielä ole monta, esityksessä arvioidaan seuraamusmaksujen täytäntöönpanosta syntyvän ORK:lle lisätyötä vähäisessä määrin. Tämän vuoksi ORK katsoo, että uuden seuraamusmaksun täytäntöönpanon automatisointia ORK:n Rajsa-täytäntöönpanojärjestelmään ei tietojärjestelmäkustannusten vuoksi olisi järkevää to-

teuttaa ainakaan alkuvaiheessa. Täytäntöönpano hoidettaisiin Oikeusrekisterikeskuksessa siten, että täytäntöönpanotoimet toteutettaisiin manuaalisesti. ORK kiinnittää huomiota, että hallituksen esityksessä on arvioitu oikein, että koska esitetyt arviot seuraamusmaksujen määrästä perustuvat arvioihin ja vastaavanlaisia määrältään pieniä seuraamusmaksuja syntyy vuosittain eri hallinnonaloilla useita, niin niiden yhteisvaikutukset ja kokonaistyömäärän lisääntyminen näkyvät ORK:n työmäärässä viiveellä ja mahdollinen lisäresursoinnin tarve tulee täsmentymään vasta myöhemmin. Eri hallinnonalojen seuraamusmaksujen täytäntöönpanossa on kyse pysyväluonteisesta tehtävästä, ja ORK:lle syntyvät seuraamusmaksujen aiheuttaman lisätyön kattamiseen tarvittavat lisämäärärahatarpeet käsitellään vuosittaisissa kehys- ja talousarviomenettelyissä. ORK arvioi, että yhden uuden seuraamusmaksun täytäntöönpanotehtävä kasvattaa lisähenkilöstön tarvetta ORK:ssa keskimäärin 0,1 henkilötyövuodella.

Postiosoite
PL 157
13101 HÄMEENLINNA

Käyntiosoite
Wetterhoffinkatu 2
13100 HÄMEENLINNA

Puhelin
029 56 65631

Sähköposti ja kotisivu
oikeusrekisterikeskus@om.fi
www.oikeusrekisterikeskus.fi